

LUITENANT DE WINDE-KRING (LDWK),
vereniging van Vlaamse officieren in Duitse krijgs-
gevangenschap tijdens de Tweede Wereldoorlog.
Na de capitulatie van het Belgisch leger op 28 mei

1940 werden vele legerofficieren als krijgsgevangenen in Duitse kampen geïnterneerd. Vlaamse en Waalse officieren werden gescheiden. Maar omdat het gerucht ging dat bij de terugkeer naar België de Vlamingen bevoordeeld zouden worden, deden vele Franstaligen er alles aan om als Vlaming erkend te worden. Grotendeels als reactie hierop stichtten enkele jonge katholieke Vlaamsgezinde officieren, met name Herman Verreydt, Frans Tack, Frans Michau en Benoni Nagels op 19 september 1940 in Tibor de Luitenant De Windekring (LDWK). Juul de Winde was tijdens de Eerste Wereldoorlog een Vlaamse officier die op eigen verzoek in de vuurlinie opereerde, daar sneuvelde en onder de IJzertoren is begraven. De **dinaso** Lowie Reekmans kreeg de leiding van de LDWK en stelde de statuten op. In deze statuten werd trouw aan de koning gezworen, werd de "onverschilligheid" van de militaire overheden ten overstaan van de "Vlaamschen volksaard" gelaakt en werd de taak van de kring omschreven als "een 'elite' van Vlaamse officieren tot stand te brengen". In deze standregels waren vele Nieuwe Orde-ideeën verwerkt, die in eerste instantie bijzaak waren, maar door Tack en Verreydt stelselmatig werden gepropageerd. In de herfst van 1940 telde de vereniging een veertigtal leden. Midden december werd door de Duitse kampleiding, met goedkeuring van Verreydt, beslist om 120 Vlaamse officieren, waaronder alle LDWK-leden, naar Luckenwalde bij Berlijn over te brengen. De eigenlijke bedoeling was om deze officieren af te zonderen en door indoctrinatie klaar te stomen voor het nationaal-socialisme. In Luckenwalde kwam Verreydt in conflict met leider Reekmans. Reekmans wou de organisatie ontbinden, Verreydt wou politieke activiteiten invoeren. Reekmans moest op 22 januari 1941 ontslag nemen. Enkele weken later nam Verreydt de leiding op zich. Hij stuurde een aantal tegenstanders uit het kamp weg en legde iedereen een bijvoegsel bij de standregels ter ondertekening voor. In deze tekst werd onder meer bepaald dat de leden "positief voorstanders zijn van het vestigen in Vlaanderen van de Nieuwe Orde op nationaal-socialistischen grondslag" en dat ze "diep overtuigd zijn dat enkel en alleen een Duitse overwinning in den huidige oorlog het Vlaamsche volk kan toelaten in die Nieuwe Orde op te gaan en te bloeien". Ook kamp-overste luitenant-kolonel **Adriaan van Coppenolle** ondertekende dit document, samen met een 120-tal andere officieren. Eind mei 1941 richtte de Militaire Bezetter in België de **Vlaamsche Wacht** op. Daarvoor deed hij een beroep op het **Verbond der Vlaamse Oud-strijders (VOS)** voor de gewone leden en op de LDWK voor het kaderpersoneel. In totaal vertrokken zestien LDWK'ers in de maanden mei en juni 1941 vanuit Luckenwalde naar België. VOS, **Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV)** en LDWK dachten dat de Vlaamsche Wacht de kern

zou vormen van een nieuw Vlaams leger, maar de Vlaamsche Wacht was en bleef voor de bezetter een hulp voor de Duitse bezettingstroepen. Eind juli 1941 konden 151 van de 200 officieren in Luckenwalde naar huis. Samen met de 120 LDWK'ers werden 26 niet-leden voor terugkeer aangeduid. De overblijvende officieren werden naar andere kampen gestuurd, waar ze door de Belgische officieren als paria's werden behandeld. De beslissing van terugkeer betekende het einde van de Vlaamse kringen in de kampen. Ook de LDWK zakte in Vlaanderen in elkaar. Vele officieren kwamen in verschillende militaire en paramilitaire organisaties terecht (zoals de Vlaamsche Wacht, de Zwarte Brigade) of in de politie of rijkswacht. Daarnaast ging ook een deel in het verzet. Volgens Reekmans namen de LDWK'ers bij hun terugkomst massaal ontslag. Leider Verreydt wist aanvankelijk niet van welk hout pijlen maken. Hij weigerde een aanbod van René Lagrou en de functie van stafchef bij de **Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen**. In de zomer van 1942 besliste hij dat de LDWK in blok zou aansluiten bij het VNV. Hij werd leider van de dienst Verweer van het VNV die in principe alle met het VNV verbonden (para)militaire formaties overkoepelde. Verreydts bedoeling was duidelijk: in de veronderstelling dat het VNV het politiek monopolie zou verwerven, zou zijn positie als leider van de partijcel in het toekomstige Vlaamse leger zeer sterk zijn. Maar verschillende officieren wilden een apolitieke Vlaamsche Wacht en de Duitse overheid liet een integratie van de Vlaamsche Wacht in het VNV niet toe. In mei 1943 besloot Verreydt om wat van de vereniging overbleef, uit het VNV te trekken. Hij stelde nieuwe statuten op waarin niet meer trouw aan de koning maar aan Hitler werd gezworen en maakte van zijn kring een groep van ss-ge-

Adriaan van Coppenolle houdt een redevoering tijdens de viering van de nationale feestdag van 1941 in het kamp van Luckenwalde. De officieren van de Luitenant de Winde-Kring verbleven sinds december 1940 in dit kamp. Daar moesten zij worden omgevormd tot een Vlaamse nationaal-socialistische elite. (C. VAN LOUWE)

zinde elementen uit allerlei militaire en paramilitaire formaties. In februari 1944 trok Verreydt naar de officiersschool van de Waffen-SS in Bad Tölz.

LITERATUUR: M. de Wilde, *De Nieuwe Orde* (België in de Tweede Wereldoorlog, nr. 3, 1982).

BERNARD VAN CAUSENBROECK